

Käesolev tekst on üksnes dokumenteerimisvahend ning sel ei ole mingit õiguslikku mõju. Liidu institutsioonid ei vastuta selle teksti sisu eest. Asjakohaste õigusaktide autentset versioonid, sealhulgas nende preambulid, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas ning on kättesaadavad EUR-Lexi veebisaidil. Need ametlikud tekstid on vahetult kättesaadavad käesolevasse dokumenti lisatud linkide kaudu

► **B**

NÕUKOGU DIREKTIIV,

30. november 1989,

**töökohale esitatavate ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta (esimene üksikdirektiiv
direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses)**

(89/654/EMÜ)

(EÜT L 393, 30.12.1989, lk 1)

Muudetud:

		Euroopa Liidu Teataja		
		nr	lehekülg	kuupäev
► <u>M1</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2007/30/EÜ, 20. juuni 2007	L 165	21	27.6.2007
► <u>M2</u>	Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/1243, 20. juuni 2019	L 198	241	25.7.2019

▼B**NÕUKOGU DIREKTIIV,****30. november 1989,****töökohale esitatavate ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta
(esimene üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1
tähtsuses)**

(89/654/EMÜ)

I JAGU

ÜLDSÄTTED*Artikkel 1***Reguleerimisala**

1. Käesolevas direktiivis, mis on esimene üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses, sätestatakse ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuded töökohale, mis on määratletud artiklis 2.
2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata:
 - a) väljaspool ettevõtet ja/või asutust kasutatavate transpordivahendite või transpordivahendite sees asuvate töökohtade suhtes;
 - b) ajutiste või liikuvate töökohtade suhtes;
 - c) kaevandustööstuse suhtes;
 - d) kalapaatide suhtes;
 - e) põldude, metsade ja muu maa suhtes, mis moodustavad põllumajandus- või metsamajandusettevõtte osa, kuid asuvad ettevõtte hoonetest eemal.
3. Direktiivi 89/391/EMÜ sätteid kohaldatakse kogu lõikes 1 nimetatud valdkonnas täielikult, ilma et see piiraks käesolevas direktiivis sisalduvate rangemate ja/või erisätete kohaldamist.

*Artikkel 2***Mõiste**

Käesolevas direktiivis tähendab “töökoht” kohta, mis sisaldab ettevõtte ja/või asutuse tööruumides asuvaid töötamiskohti, ja mis tahes muud ettevõtte ja/või asutuse territooriumil asuvat kohta, kuhu töötajal on töötamise ajal juurdepääs.

II JAGU

TÖÖANDJA KOHUSTUSED*Artikkel 3***Esmakordselt kasutusse võetavad töökohad**

Töökohad, mida kasutatakse esimest korda pärast 31. detsembrit 1992, peavad vastama I lisas sätestatud ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuetele.

▼B*Artikkel 4***Juba kasutuses olevad töökohad**

Töökohad, mis on kasutuses juba enne 1. jaanuari 1993, peavad vastama II lisas sätestatud ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuetele hiljemalt kolme aasta pärast alates kõnealusest kuupäevast.

Portugali Vabariigi puhul peavad enne 1. jaanuari 1993 kasutuses olevad töökohad vastama II lisas sätestatud ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuetele hiljemalt nelja aasta pärast alates kõnealusest kuupäevast.

*Artikkel 5***Töökohtades tehtavad muudatused**

Kui töökohtades tehakse muudatusi, laiendusi ja/või ümberkorraldusi pärast 31. detsembrit 1992, võtab tööandja vajalikud meetmed, et tagada selliste muudatuste, laienduste ja/või ümberkorralduste vastavus I lisas sätestatud asjakohastele miinimumnõuetele.

*Artikkel 6***Üldnõuded**

Töötajate ohutuse ja tervise kaitseks peab tööandja tagama, et:

- evakuatsioonipääsud ja -teed on kogu aeg vabad,
- töökohta, eelkõige I ja II lisas nimetatud seadmeid ja vahendeid hooldatakse tehniliselt ja kõik leitud puudused, mis võivad töötajate ohutust ja tervist mõjutada, kõrvaldatakse võimalikult kiiresti,
- töökohta, eelkõige I lisa punktis 6 ja II lisa punktis 6 nimetatud seadmeid ja vahendeid puhastatakse regulaarselt piisava hügieenitaseme saavutamiseks,
- ohtude vältimiseks või kõrvaldamiseks ettenähtud, eelkõige I ja II lisas nimetatud ohutusvahendeid ja -seadmeid hooldatakse ja kontrollitakse regulaarselt.

*Artikkel 7***Töötajate teavitamine**

Ilma et see piiraks direktiivi 89/391/EMÜ artikli 10 kohaldamist, teavitatakse töötajaid ja/või nende esindajaid kõikidest meetmetest, mida töökohas seoses tervishoiu ja ohutusega võetakse.

*Artikkel 8***Töötajatega konsulteerimine ja nende osalemine**

Töötajate ja/või nende esindajatega konsulteerimine ja nende osalemine käesoleva direktiivi ja selle lisadega seotud küsimustes toimub direktiivi 89/391/EMÜ artikli 11 kohaselt.

▼B

III JAGU

MUUD SÄTTED**▼M2***Artikkel 9***Lisade muutmine**

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 9a vastu delegeeritud õigusakte lisades üksnes tehniliste muudatuste tegemiseks, et võtta arvesse töökoha osade kavandamise, valmistamise või konstrueerimise tehnilist ühtlustamist ja standardimist, tehnika arengut, rahvusvahelistes normides või spetsifikaatides tehtud muudatusi ja töökohtadega seotud teadmiste täienemist.

Kui nõuetekohaselt põhjendatud ja erakorralistel juhtudel, mis kujutavad endast vahetut, otsust ja tõsist ohtu töötajate ja muude isikute füüsilisele tervisele ja ohutusele, on tungiva kiireloomulisuse tõttu vaja võtta meetmeid väga lühikese aja jooksul, kohaldatakse käesoleva artikli alusel vastu võetud delegeeritud õigusaktidele artiklis 9b sätestatud menetlust.

*Artikkel 9a***Delegeeritud volituste rakendamine**

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 9 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 26. juulist 2019. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 9 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse kõnealuses otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes ⁽¹⁾ sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 9 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti Euroopa Parlamendile ja nõukogule teatavaks tegemist esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

⁽¹⁾ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

▼ M2*Artikkel 9b***Kiirmenetlus**

1. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata vastuväidet kooskõlas lõikega 2. Delegeeritud õigusakti teatavakstege misel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.
2. Euroopa Parlament või nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes esitada vastuväiteid artikli 9a lõikes 6 osutatud korras. Sellisel juhul tunnistab komisjon pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada vastuväide, õigusakti viivitamata kehtetuks.

▼ B*Artikkel 10***Lõppsätted**

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 31. detsembriks 1992. Liikmesriigid teatavad sellest viivitamata komisjonile.

Kreeka Vabariigi suhtes kohaldatakse kuupäeva 31. detsember 1994.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud või vastuvõetavate sise riiklike õigusnormide teksti.

▼ M1

▼ B*Artikkel 11*

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

I LISA

**DIREKTIIVI ARTIKLIS 3 NIMETATUD ESMAKORDSELT KASUTUSSE
VÕETAVATELE TÖÖKOHTADELE ESITATAVAD OHUTUSE JA
TERVISHOIU MIINIMUMNÕUDED**

1. Sissejuhatav märkus

Käesolevas lisas sätestatud kohustusi kohaldatakse, kui töökoha või tegevuse iseloom, asjaolud või ohutegurid seda nõuavad.

2. Stabiilsus ja kindlus

Hoonetel, kus töökohad asuvad, peab olema nende kasutusotstarbele vastav struktuur ja kindlus.

3. Elektriseadmed

Elektriseadmed peavad olema kavandatud ja konstrueeritud nii, et need ei oleks tule- ega plahvatusohtlikud; isikud peavad olema piisavalt kaitstud otsesest või kaudsest kokkupuutest tingitud õnnetusohu eest.

Materjalide ja kaitsevahendite kavandid, koostis ja valik peavad vastama pingele, välistingimustele ning seadmete osadele juurdepääsu omavate isikute pädevusele.

4. Evakuatsiooniteed ja -pääsud

4.1. Evakuatsiooniteed ja -pääsud peavad olema vabad ja viima võimalikult otse vabasse õhku või ohutusse piirkonda.

4.2. Ohu korral peab töötajatel olema võimalik evakueeruda kõikidest töökohtadest kiiresti ja võimalikult ohutult.

4.3. Evakuatsiooniteede ja -pääsude arv, jaotus ja mõõtmed sõltuvad töökohtade kasutusest, sisseseadest ja mõõtmest ning kohalviibijate suurimast võimalikust arvust.

4.4. Avariiuksed peavad avanema väljapoole.

Lükand- või pöörduksi ei ole lubatud evakuatsioonipääsudeks ette näha.

Avariiuksi ei tohi olla võimalik lukustada või kinnitada nii, et isik, kes soovib neid ohuolukorras kasutada, ei saa neid kergesti ja viivitamata avada.

4.5. Evakuatsiooniteed ja -pääsud peavad olema märkidega tähistatud vastavalt direktiivi 77/576/EMÜ⁽¹⁾ alusel vastuvõetud siseriiklikele eeskirjadele.

Märgid peavad paiknema kindlaksmääratud kohtades ja olema vastupidavad.

4.6. Avariiuksi ei või lukustada.

Evakuatsiooniteed ja -pääsud ning nendeni viivad liikumisteed ja uksed peavad olema takistuseta, nii et neid on igal ajal võimalik tõkestamatult kasutada.

4.7. Valgustust vajavad evakuatsiooniteed ja -pääsud peavad olema varustatud piisava tugevusega avariivalgustusega juhuks, kui valgustus peaks rikki minema.

⁽¹⁾ EÜT L 229, 7.9.1977, lk 12.

▼ B**5. Tulekahju avastamine ja tuletõrje**

- 5.1. Sõltuvalt ehitiste mõõtmetest ja kasutusotstarbest, nende sisseseadest, seal asuvate ainete keemilistest ja füüsikalistest omadustest ning kohalviibijate suurimast võimalikust arvust peavad töökohad olema varustatud asjakohaste tuletõrjeseadmetega ning vajaduse korral tulekahjuandurite ja häiresüsteemidega.
- 5.2. Mitteaumatasteid tuletõrjeseadmeid peab olema kerge kätte saada ja lihtne kasutada.

Seadmed peavad olema märkidega tähistatud vastavalt direktiivi 77/576/EMÜ alusel vastuvõetud siseriiklikele eeskirjadele.

Märgid peavad paiknema kindlaksmääratud kohtades ja olema vastupidavad.

6. Kinniste töökohtade ventilatsioon

- 6.1. Tuleb võtta meetmeid, et tagada kinniste töökohtade piisav varustus värse õhuga, võttes arvesse kasutatavaid töömeetodeid ja töötajatele esitatavaid füüsilisi nõudmisi.

Kui kasutatakse sundventilatsioonisüsteemi, tuleb see hoida töökorras.

Kontrollisüsteem peab märku andma kõikidest riketest, kui see on vajalik töötajate tervishoiu seisukohast.

- 6.2. Kui kasutatakse kliimaseadet või mehaanilist ventilatsioonisüsteemi, peavad need töötama nii, et töötajad ei satu vaevusi põhjustavasse tuuletõmbusesse.

Igasugune sade või mustus, mis võib õhku saastates töötajate tervist otseselt ohustada, tuleb viivitamata kõrvaldada.

7. Ruumide temperatuur

- 7.1. Töökohti sisaldavate ruumide temperatuur peab olema tööajal inimestele sobiv, võttes arvesse kasutatavaid töömeetodeid ja töötajatele esitatavaid füüsilisi nõudmisi.
- 7.2. Puhkekohtade, töötajate olmeruumide, sanitaarsõlmede, sööklate ja esmaabiruumide temperatuur peab vastama nende ruumide konkreetsele otstarbele.
- 7.3. Aknad, katuseaknad ja klaasseinad peaksid võimaldama vältida töökohades liigset päikesevalgust, võttes arvesse töö ja töökoha laadi.

8. Ruumide loomulik ja kunstlik valgustus

- 8.1. Töökohad peavad saama piisavalt loomulikku valgust ja olema varustatud kunstliku valgustusega, mis on töötajate ohutuse ja tervise kaitseks piisav.
- 8.2. Valgustusseadmed tuleb töökohti sisaldavatesse ruumidesse ja vahetuumidesse paigutada nii, et valgusti liik ei seaks töötajaid õnnetusohu.
- 8.3. Tööruumid, kus töötajad satuvad kunstliku valgustuse rikke korral ohu, peavad olema varustatud piisava tugevusega avariivalgustusega.

▼B**9. Põrandad, seinad, laed ja katused**

- 9.1. Töökohtade põrandatel ei või olla ohtlikke konarusi, auke ega kallakuid, põrandad peavad olema kindlalt paigaldatud ja stabiilsed ega või olla libedad.

Tööruumid, kus töökohad asuvad, peavad olema nõuetekohaselt isoleeritud, võttes arvesse asjaomaseid tööülesandeid ja töötajate füüsilist koormust.

- 9.2. Ruumide põrandaid, seinu ja lagesid peab olema võimalik puhastada ja uuendada piisava hügieenistandardi saavutamiseks.
- 9.3. Läbipaistvad või poolläbipaistvad seinad, eelkõige klaasseinad ruumides või töökohtade ja liikumisteede läheduses, peavad olema selgelt märgistatud ja valmistatud ohutust materjalist või olema töökohtadest või liikumisteedest eraldatud, et töötajad nendega kokku ei puutuks või seinte purunemise korra vigastada ei saaks.
- 9.4. Juurdepääs ebapiisava tugevusega materjalist valmistatud katustele ei ole lubatud, kui ei ole kasutada vahendeid seal tehtava töö ohutuse tagamiseks.

10. Aknad ja katuseaknad

- 10.1. Töötajatel peab olema võimalik aknaid, katuseaknaid ja ventilaatoreid ohutult avada, sulgeda, reguleerida või kinnitada. Avatud asendis ei tohi aknad töötajaid ohustada.
- 10.2. Aknad ja katuseaknad tuleb kavandada koos seadmetega või neile tuleb paigaldada vahendid, mis võimaldavad neid puhastada ilma puhastajat või teisi hoones või hoone ümbruses viibivaid töötajaid ohustamata.

11. Uksed ja väravad

- 11.1. Uste ja väravate asukoht, arv, mõõtmed ja nende valmistamiseks kasutatav materjal valitakse ruumi või piirkonna laadi ja kasutusotstarbe alusel.
- 11.2. Läbipaistvad uksed peavad olema selgesti märgistatud.
- 11.3. Pendeluksed ja -väravad peavad olema läbipaistvad või läbipaistva paneeliga.
- 11.4. Kui uste ja väravate läbipaistvad või poolläbipaistvad pinnad ei ole valmistatud ohutust materjalist ja on oht, et töötajad võivad ukse või värava purunemise korral vigastada saada, tuleb pinnad purunemise vastu kaitsta.
- 11.5. Lükanduksed peavad olema kaitseseadisega, mis takistab rööbastelt mahajooksu ja ümberkukkumist.
- 11.6. Ülespoole avanevatel ustel ja väravatel peab olema allakukkumist takistav mehhanism.
- 11.7. Evakuatsiooniteedel asuvad uksed tuleb asjakohaselt tähistada.

Neid peab olema võimalik igal ajal ilma eriabita seestpoolt avada.

Uksi peab olema võimalik avada ka juhul, kui töökohti kasutatakse.

- 11.8. Peamiselt sõidukite liikluseks ettenähtud väravate vahetus läheduses peavad asetsema ka uksed jalakäijatele, kui neil on ohtlik väravaid läbida; sellised uksed peavad olema selgelt märgistatud ja alaliselt takistusteta.

▼B

- 11.9. Mehaanilisi uksi ja väravaid peab olema võimalik kasutada nii, et töötajaid ei ähvardaks õnnetusohu.

Mehaanilised ukсед ja väravad peavad olema varustatud kergesti eristatavate ja ligipäasetavate hädaseiskamiseseadistega ja juhul, kui ukсед või väravad voolu katkemisel automaatselt ei avane, peab olema võimalik neid käsitsi avada.

12. **Liikumisteed ja ohualad**

- 12.1. Liikumisteed, sealhulgas trepid, statsionaarsed redelid, laadimisplatvormid ja -rambid peavad olema sellise suurusega ning paiknema selliselt, et oleks tagatud jalakäijate ja sõidukite kerge, ohutu ja piisav juurdepääs sellistele teedele ning nende läheduses töötavate töötajate ohutus.

- 12.2. Jalakäijate liiklemiseks ja/või kaupade veoks ettenähtud teede mõõtmed peavad vastama potentsiaalsete kasutajate arvule ja ettevõtte tüübile.

Kui liikumisteel liiguvad transpordivahendid, peab jalakäijatele olema tagatud küllaldane ohutu liikumisruum.

- 12.3. Sõidukite liikumisteede ning uste, väravate, jalakäijate läbipääsude, vahekäikude ja treppide vahel peab olema piisav vahemaa.

- 12.4. Kui ruumide kasutus ja sisseade seda töötajate kaitseks nõuab, peavad ruumisisesed liikumisteed olema selgesti märgistatud.

- 12.5. Kui töökohas on ohualad, kus töö laadi tõttu esineb töötaja või esemete allakukkumise oht, tuleb need kohad võimaluste piires varustada seadmetega, mis takistavad kõrvaliste isikute juurdepääsu nendele aladele.

Tuleb võtta asjakohased meetmed nende töötajate kaitseks, kellel on luba ohualale minna.

Ohualad peavad olema selgesti märgistatud.

13. **Erimeetmed eskalaatorite ja liikuvteede jaoks**

Eskalaatorid ja liikuvteed peavad töötama ohutult.

Eskalaatoritel ja liikuvteedel peavad olema vajalikud kaitseesadised.

Need tuleb varustada kergesti eristatavate ja ligipäasetavate hädaseiskamiseseadistega.

14. **Laadimisplatvormid ja -rambid**

- 14.1. Laadimisplatvormid ja -rambid peavad vastama transporditavate koormate mõõtmetele.

- 14.2. Laadimisplatvormil peab olema vähemalt üks väljapääs.

Kui see on tehniliselt teostatav, peab teatavat pikkust ületava platvormi puhul olema väljapääs kummaski otsas.

- 14.3. Laadimisrambid peavad olema võimalikult ohutud, et ära hoida tööliste allakukkumist.

15. **Ruumi mõõtmed ja õhuruum ning liikumisvabadus töökohas**

- 15.1. Tööruumide pindala, kõrgus ja õhuruum peavad olema piisavad, et töötajad saaksid ohutult ning tervist või heaolu ohustamata oma tööd teha.

▼B

- 15.2. Töökoha vaba ja sisustamata pinna mõõtmed tuleb arvutada nii, et võimaldada töötajatele töötegemiseks piisav liikumisruum.

Kui see ei ole töökohale eriomastel põhjustel võimalik, tuleb töötajale tagada piisav liikumisvabadus tema töökoha lähedal.

16. **Puhkeruumid**

- 16.1. Kui töötajate ohutus või tervishoid seda eelkõige tehtava töö liigi või töötajate piirmäära ületamise tõttu nõuab, tuleb töötajate käsutusse anda kergesti ligipääsetav puhkeruum.

Seda sätet ei kohaldata, kui töötajad töötavad kontorites või samalaadsetes tööruumides, mis võimaldavad vaheajal piisavalt lõõgastuda.

- 16.2. Puhkeruumid peavad olema küllaldase suurusega ning varustatud laudade ja seljatoega toolidega, mille arv vastab töötajate arvule.

- 16.3. Puhkeruumides tuleb kehtestada asjakohased meetmed, et kaitsta mittesuitsetajaid tubakasuitsu põhjustatud vaevuste eest.

- 16.4. Kui tööaeg katkestatakse regulaarselt ja sageli, kuid puhkeruum puudub, tuleb töötajate käsutusse anda muud ruumid, kus neil on võimalik katkestuste ajal viibida alati, kui nende ohutus või tervis seda nõuab.

Tuleb võtta asjakohased meetmed, et kaitsta mittesuitsetajaid tubakasuitsu põhjustatud vaevuste eest.

17. **Rasedad ja rinnaga toitvad naised**

Rasedatel ja rinnaga toitvatel naistel peab olema võimalus sobivates tingimustes lamavas asendis puhata.

18. **Sanitaarseadmed**

18.1. *Riietusruumid ja riidekapid*

- 18.1.1. Töötajate jaoks tuleb sisse seada asjakohased riietusruumid, kui nad peavad kandma tööriietust ja kui neilt ei saa tervislikel või kõlbelistel põhjustel nõuda riietumist muus ruumis.

Riietusruumid peavad olema kergesti ligipääsetavad, küllaldaselt ruumikad ja varustatud istmetega.

- 18.1.2. Riietusruumid peavad olema küllaldaselt ruumikad ja igal töötajal peab olema võimalus oma riideid tööajal lukustatud kohas hoida.

Kui asjaolud (nt ohtlikud ained, niiskus, mustus) seda nõuavad, peavad töö- ja tavariiete jaoks olema eraldi kapid.

- 18.1.3. Meeste ja naiste jaoks tuleb ette näha eraldi riietusruumid või võimalus riietusruume eraldi kasutada.

- 18.1.4. Kui punkti 18.1.1 alusel riietusruume ei nõuta, tuleb igale töötajale tagada koht riiete hoidmiseks.

18.2. *Dušid ja valamud*

- 18.2.1. Töötajate käsutusse tuleb anda sobivad ja nõuetekohased dušid, kui nende töö laad või tervislikud põhjused seda nõuavad.

Meeste ja naiste jaoks tuleb ette näha eraldi duširuumid või võimalus duširume eraldi kasutada.

▼ B

- 18.2.2. Duširuumid peavad olema küllaldaselt ruumikad, et võimaldada igal töötajal takistamatult pesta asjakohasele hügieenistandardile vastavates tingimustes.

Dušid peavad olema varustatud sooja ja külma jooksva veega.

- 18.2.3. Kui punkti 18.2.1 esimese lõigu alusel dušše ei nõuta, peavad töökohtade ja riietusruumide lähedusse olema paigaldatud sobivad ja nõuetekohased valamud, mis on varustatud jooksva veega (vajadusel ka sooja veega).

Meeste ja naiste jaoks peavad olema eraldi valamud või võimalus valamuid eraldi kasutada, kui kõlbelised põhjused seda nõuavad.

- 18.2.4. Kui dušše või valamuid sisaldavad ruumid asuvad riietusruumidest eraldi, peab nende vahel olema kerge liikuda.

18.3. *Tualetid ja valamud*

Töökohtade, puhkeruumide, riietusruumide ning dušše või valamuid sisaldavate ruumide läheduses peavad olema eraldi ruumid, kus on piisavalt tualette ja valamuid.

Meeste ja naiste jaoks tuleb ette näha eraldi tualetid või võimalus tualette eraldi kasutada.

19. **Esmaabiruumid**

- 19.1. Tuleb ette näha üks esmaabiruum või mitu esmaabiruumi, kui ruumide suurus, tegevuse laad või õnnetuste sagedus seda eeldavad.

- 19.2. Esmaabiruumides peavad olema põhilised esmaabiseadised ja -vahendid ning neile peab olema võimalik kandraamiga kergesti ligi pääseda.

Esmaabiseadised ja -vahendid peavad olema märgistatud vastavalt direktiivi 77/576/EMÜ alusel vastuvõetud siseriiklikele eeskirjadele.

- 19.3. Lisaks peavad esmaabivahendid olema kättesaadavad kõikides kohtades, kus töötingimused seda nõuavad.

Esmaabivahendid peavad olema nõuetekohaselt märgistatud ja kergesti ligipääsetavad.

20. **Puuetega töötajad**

Töökohtade paigutamisel tuleb vajaduse korral arvesse võtta puuetega töötajaid.

See säte kehtib eelkõige uste, vahekäikude, treppide, duššide, valamute, tualettide ja töökohtade kohta, mida puuetega isikud otseselt kasutavad või milles nad viibivad.

21. **Väliskeskkonnas asuvad töökohad (erisätted)**

- 21.1. Väliskeskkonnas asuvad töökohad, liikumisteed ja muud piirkonnad või seadised, mida töötajad töö käigus kasutavad või milles nad viibivad, tuleb korraldada nii, et see ei ohustaks jalakäijate ja sõidukite liiklust.

Jaotisi 12, 13 ja 14 kohaldatakse ka ettevõtte tegutsemiskohas asuvate peamiste liikumisteede (kinniste töökohtadeni viivad liikumisteed), ettevõtte seadeldiste regulaarseks hoolduseks ja järelevalveks kasutatavate liikumisteede ning laadimisplatvormide suhtes.

Jaotist 12 kohaldatakse ka välistingimustes asuvate töökohtade suhtes.

- 21.2. Kui päevavalgus ei ole piisav, peavad väliskeskkonnas paiknevad töökohad olema küllaldase kunstliku valgustusega.

▼B

- 21.3. Kui töötajad töötavad välistingimustes asuvates töökohtades, tuleb sellised töökohad võimaluste piires korraldada nii, et töötajad:
- a) oleksid kaitstud halva ilma ja, vajaduse korral, kukkuvate esemete eest;
 - b) ei puutuks kokku kahjuliku müra ja kahjulike välismõjudega, nagu gaasid, aarud või tolm;
 - c) saaksid ohu korral oma töökohtadest kiiresti lahkuda või neid oleks võimalik kiiresti abistada;
 - d) ei libastuks ega kukuks.

*II LISA***DIREKTIIVI ARTIKLIS 4 NIMETATUD JUBA KASUTUSES OLEVATELE TÖÖKOHTADELE ESITATAVAD OHUTUSE JA TERVISHOUI MIINIMUMNÕUDED****1. Sissejuhatav märkus**

Käesolevas lisas sätestatud kohustusi kohaldatakse, kui töökoha või tegevuse iseloom, asjaolud või ohutegurid seda nõuavad.

2. Stabiilsus ja kindlus

Hoonetel, kus töökohad asuvad, peab olema nende kasutusviisile vastav struktuur ja kindlus.

3. Elektriseadmed

Elektriseadmed peavad olema kavandatud ja konstrueeritud nii, et need ei oleks tule- ega plahvatusohtlikud; isikud peavad olema piisavalt kaitstud otsesest või kaudsest kokkupuutest tingitud õnnetusohu eest.

Elektriseadmed ja kaitsevahendid peavad vastama pingele, välistingimustele ning seadmete osadele juurdepääsu omavate isikute pädevusele.

4. Evakuatsiooniteed ja -pääsud

4.1. Evakuatsiooniteed ja -pääsud peavad olema vabad ja viima võimalikult otse vabasse õhku või ohutusse piirkonda.

4.2. Ohu korral peab töötajatel olema võimalik evakueeruda kõikidest töökohtadest kiiresti ja võimalikult ohutult.

4.3. Evakuatsiooniteid ja -pääse peab olema piisav arv.

4.4. Avariüksed peavad avanema väljapoole.

Lükand- või pöörduksi ei ole lubatud evakuatsioonipääsudeks ette näha.

Avariüksi ei tohi olla võimalik lukustada ega kinnitada nii, et isik, kes soovib neid ohuolukorras kasutada, ei saa neid kergesti ja viivitamata avada.

4.5. Evakuatsiooniteed ja -pääsud peavad olema märkidega tähistatud vastavalt direktiivi 77/576/EMÜ alusel vastuvõetud siseriiklikele eeskirjadele.

Märgid peavad paiknema kindlaksmääratud kohtades ja olema vastupidavad.

4.6. Avariüksi ei või lukustada.

Evakuatsiooniteed ja -pääsud ning nendeni viivad liikumisteed ja ukсед peavad olema takistuseta, et neid oleks igal ajal võimalik tõkestamatult kasutada.

4.7. Valgustust vajavad evakuatsiooniteed ja -pääsud peavad olema varustatud piisava tugevusega avariivalgustusega juhuks, kui valgustus peaks rikki minema.

▼B**5. Tulekahju avastamine ja tuletõrje**

5.1. Sõltuvalt ehitiste mõõtmetest ja kasutusotstarbest, nende sisseseadest, seal asuvate ainete keemilistest ja füüsikalistest omadustest ning kohalviibijate suurimast võimalikust arvust peavad töökohad olema varustatud asjakohaste tuletõrjeseadmetega ning vajaduse korral tulekahjuandurite ja häiresüsteemidega.

5.2. Mitteautomaatseid tuletõrjeseadmeid peab olema kerge kätte saada ja lihtne kasutada.

Seadmed peavad olema märkidega tähistatud vastavalt direktiivi 77/576/EMÜ alusel vastuvõetud siseriiklikele eeskirjadele.

Märgid peavad paiknema kindlaksmääratud kohtades ja olema vastupidavad.

6. Kinniste töökohtade ventilatsioon

Tuleb võtta meetmeid, et tagada kinniste töökohtade piisav varustus värske õhuga, võttes arvesse kasutatavaid töömeetodeid ja töötajatele esitatavaid füüsilisi nõudmisi.

Kui kasutatakse sundventilatsioonisüsteemi, tuleb see hoida töökorras.

Kontrollisüsteem peab märku andma kõikidest riketest, kui see on vajalik töötajate tervishoiu seisukohast.

7. Ruumide temperatuur

7.1. Töökohti sisaldavate ruumide temperatuur peab olema tööajal inimestele sobiv, võttes arvesse kasutatavaid töömeetodeid ja töötajatele esitatavaid füüsilisi nõudmisi.

7.2. Puhkekohtade, töötajate olmeruumide, sanitaarsõlmede, sööklate ja esmaabiruumide temperatuur peab vastama nende ruumide konkreetsele otstarbele.

8. Ruumide loomulik ja kunstlik valgustus

8.1. Töökohad peavad võimaluste piires saama piisavalt loomulikku valgust ja olema varustatud kunstliku valgustusega, mis on töötajate ohutuse ja tervise kaitseks küllaldane.

8.2. Tööruumid, kus töötajad satuvad kunstliku valgustuse rikke korral ohtu, peavad olema varustatud piisava tugevusega avariivalgustusega.

9. Uksed ja väravad

9.1. Läbipaistvad uksed peavad olema selgesti märgistatud.

9.2. Pendeluksed ja -väravad peavad olema läbipaistvad või läbipaistva paneeliga.

10. Ohualad

Kui töökohas on ohualad, kus töö laadi tõttu esineb töötaja või esemete allakukkumise oht, tuleb need kohad võimaluste piires varustada seadistega, mis takistavad kõrvaliste isikute juurdepääsu nendele aladele.

Tuleb võtta asjakohased meetmed nende töötajate kaitseks, kellel on luba ohualale minna.

Ohualad peavad olema selgesti märgistatud.

▼B**11. Puhkeruumid ja -alad**

- 11.1. Kui töötajate ohutus või tervishoid seda eelkõige tehtava töö liigi või töötajate piirmäära ületamise tõttu nõuab, tuleb töötajate käsutusse anda kergesti ligipääsetav puhkeruum või asjakohane puhkeala.

Seda sätet ei kohaldata, kui töötajad töötavad kontorites või samalaadsetes tööruumides, mis võimaldavad vaheajal piisavalt lõõgastuda.

- 11.2. Puhkeruumid ja -alad peavad olema varustatud laudade ja seljatoega toolidega.

- 11.3. Puhkeruumides ja -aladel tuleb kehtestada asjakohased meetmed, et kaitsta mittersuitsetajaid tubakasuitsu põhjustatud vaevuste eest.

12. Rasedad ja rinnaga toitvad naised

Rasedatel ja rinnaga toitvatel naistel peab olema võimalus sobivates tingimustes lamavas asendis puhata.

13. Sanitaarseadmed**13.1. Riietusruumid ja riidekapid**

- 13.1.1. Töötajate jaoks tuleb sisse seada asjakohased riietusruumid, kui nad peavad kandma tööriietust ja kui neilt ei saa tervislikel või kõlbelistel põhjustel nõuda riietumist muus ruumis.

Riietusruumid peavad olema kergesti ligipääsetavad ja küllaldase mahutavusega.

- 13.1.2. Riietusruumides peab igal töötajal olema võimalus oma riideid tööajal lukustatud kohas hoida.

Kui asjaolud (nt ohtlikud ained, niiskus, mustus) seda nõuavad, peavad töö- ja tavariiete jaoks olema eraldi kapid.

- 13.1.3. Meeste ja naiste jaoks tuleb ette näha eraldi riietusruumid või võimalus riietusruume eraldi kasutada.

13.2. Dušid, tualetid ja valamud

- 13.2.1. Töökohad tuleb sisse seada nii, et töötajate läheduses on:

— dušid, kui töö laad seda nõuab,

— eriruumid, kus on piisavalt tualette ja valamuid.

- 13.2.2. Dušid ja valamud peavad olema varustatud jooksva veega (vajadusel ka sooja veega).

- 13.2.3. Meeste ja naiste jaoks tuleb ette näha eraldi dušid või võimalus dušše eraldi kasutada.

Meeste ja naiste jaoks tuleb ette näha eraldi tualetid või võimalus tualette eraldi kasutada.

14. Esmaabivahendid

Töökohad peavad olema varustatud esmaabivahenditega.

Esmaabivahendid peavad olema nõuetekohaselt märgistatud ja kergesti ligipääsetavad.

▼ B**15. Puuetega töötajad**

Töökohtade paigutamisel tuleb vajaduse korral arvesse võtta puuetega töötajaid.

See säte kehtib eelkõige uste, vahekäikude, treppide, dušside, valamute, tualettide ja töökohtade kohta, mida puuetega isikud otseselt kasutavad või milles nad viibivad.

16. Jalakäijate ja sõidukite liikumine

Välistingimustes ja sisetingimustes asuvad töökohad tuleb korraldada nii, et jalakäijad ja sõidukid saaksid ohutult liigelda.

17. Välistingimustes asuvad töökohad (erisätted)

Kui töötajad töötavad välistingimustes asuvates töökohtades, tuleb sellised töökohad võimaluste piires korraldada nii, et:

- a) töötajad oleksid kaitstud halva ilma ja, vajaduse korral, kukkuvate esemete eest;
- b) ei puutuks kokku kahjuliku müra ja kahjulike välismõjudega, nagu gaasid, aurud või tolm;
- c) saaksid ohu korral oma töökohtadest kiiresti lahkuda või neid oleks võimalik kiiresti abistada;
- d) ei libastaks ega kukuks.